

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๕/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาและผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี เป็นไปด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ จึงกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งฯ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๖ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรานี้ มีจุดประสงค์มุ่งหมายที่สำคัญอยู่ประการหนึ่งที่ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวางระเบียบเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและการดำเนินการใด ๆ ของพรรคการเมือง ให้เกิดความสุจริตเที่ยงธรรม ป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง ด้วยวิธีการใช้เงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ชื่อสิทธิ ชื่อเสียง ของประชาชน เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งอันเป็นวิธีการที่ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดที่ร้ายแรง ทำให้การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไม่พัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เป็นวงจรชั่วร้าย เมื่อนักการเมืองผู้ทุจริตใช้เงินหรือทรัพย์สินชื่อสิทธิ

ชื่อเสียง ของประชาชนและได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่ตำแหน่ง ย่อมเป็นธรรมดาที่นักการเมืองผู้นั้น จะต้องใช้อำนาจแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยการทุจริตหรือราษฎรบังหลวง เพื่อกอบโกยเอาเงินทอง และทรัพย์สินที่ตนได้ลงทุนไปกลับคืนเป็นเรื่องธรรมดา การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไทย จึงมิได้รับการพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ทั้งที่ประเทศไทยได้ปลูกฝังระบอบประชาธิปไตยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว แต่การพัฒนาทางด้านการเมืองยังไม่มีวิวัฒนาการที่จะนำไปสู่ ความดีงาม ความถูกต้อง แต่อย่างใด นักการเมืองควรจะเป็นบุคคลตัวอย่างที่ให้ความรู้แก่ประชาชน ในทางที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นผู้ชักจูงให้ประชาชนหลงผิดด้วยวิธีการซื้อสิทธิ ขายเสียงและเลือกคนเข้าสู่ตำแหน่งเช่นนี้ การเมืองไทยก็ไม่มีทางที่จะพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตย อย่างแท้จริงได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้กำหนดมาตรการป้องกันและ กำหนดวิธีการลงโทษไว้อย่างชัดเจนและเข้มงวดเพื่อป้องกันนักการเมืองที่ไม่สุจริตเหล่านี้ ไม่ให้มีโอกาส เข้ามาก่อให้เกิดความเสียหายทางการเมือง และเพื่อส่งเสริมนักการเมืองที่ตั้งมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ให้ได้มีโอกาสทำภารกิจอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงวางบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้อย่างเข้มงวด

ประเด็นที่ ๑ นายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหาร พรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เห็นว่า การกระทำความผิดของนายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชน ผู้ถูกร้องนั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่านายยงยุทธ ดิยะไพรัช ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรแบบสัดส่วน กลุ่มจังหวัดที่ ๑ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้ง ทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แต่เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีผู้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่านายยงยุทธ ดิยะไพรัช กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งอันมีผล ทำให้การเลือกตั้ง มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ต่อมาวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ คณะกรรมการ การเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้งให้ นายยงยุทธ ดิยะไพรัช เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในระหว่างนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทำการสอบสวนคำร้องคัดค้านดังกล่าว ในที่สุดคณะกรรมการ การเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยชี้ขาดว่านายยงยุทธ ดิยะไพรัช กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๕๑

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการกระทำของนายขงยุทธ ดิยะไพรัช เป็นเหตุให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงรายเขตเลือกตั้งที่ ๓ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เห็นควรเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนายขงยุทธ ดิยะไพรัช และให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายขงยุทธ ดิยะไพรัช ตามมาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ ต่อมาวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาซึ่งศาลฎีกาได้มีคำสั่งที่ ๕๐๑๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ว่าศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านายขงยุทธ ดิยะไพรัช ได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ มาตรา ๕๓ และการกระทำความผิดทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเชียงราย มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีจึงต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายขงยุทธ ดิยะไพรัช และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงราย เขตเลือกตั้งที่ ๓ จำนวน ๑ คน ขึ้นใหม่ แทนพวกของนายขงยุทธฯ พร้อมทั้งสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายขงยุทธ ดิยะไพรัช มีกำหนดเวลา ๕ ปี เห็นว่าข้อเท็จจริงในประเด็นเกี่ยวกับนายขงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชน กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นอันยุติตามคำวินิจฉัยของศาลฎีกาอันเป็นที่สุดเพราะเป็นศาลยุติธรรมชั้นสูงสุดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ และมาตรา ๒๓๕ วรรคสอง แม้ผู้ถูกร้องจะได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในประเด็นว่า พรรคและผู้บริหารพรรคมิได้รู้เห็นเป็นใจ ในการทุจริตครั้งนี้ก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยคำพิพากษาศาลฎีกาได้ ข้อเท็จจริงในประเด็นนี้จึงต้องรับฟังยุติตามคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่า ถ้ามีการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการ

เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นข้อยุติแล้วว่า หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กฎหมายให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เมื่อข้อเท็จจริงในประเด็นข้อที่ ๑ ฟังเป็นยุติว่านายชยยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนผู้ถูกร้องนั้น เป็นกรรมการบริหารพรรคกระทำความผิดเสียเอง แม้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่นจะมิได้ร่วมกระทำผิดหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยก็ตาม กฎหมายยังให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดของพรรคการเมือง จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้ ศาลรัฐธรรมนูญเองก็ไม่อาจวินิจฉัยเป็นอย่างอื่นได้ เมื่อกฎหมายบัญญัติให้ผู้บริหารพรรคทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดขึ้นไม่ว่าผู้บริหารพรรคจะกระทำเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ตาม เมื่อก่อให้เกิดความเสียหายก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบและถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้งด้วย การที่นายชยยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชน มีบทบาทสำคัญในพรรคของผู้ถูกร้อง จึงเป็นผู้ที่ต้องควบคุมและสอดส่องดูแลให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนบริหารอยู่กระทำการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่กลับมาเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง อันเป็นความผิดร้ายแรงและเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศ กรณีจึงมีเหตุอันสมควรที่จะต้องยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานพฤติกรรมทางการเมืองที่ดีงาม และเพื่อให้เกิดผลในการยับยั้งมิให้เกิดกรณีกระทำความผิดทุจริตด้วยการซื้อสิทธิ ซื้อเสียงเช่นนี้อีก

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ

หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำตรงกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบังคับตามกฎหมายว่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคแล้วจะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่มีการกระทำผิดเป็นเวลาห้าปี ซึ่งศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่นได้ ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องและผู้เกี่ยวข้องที่อ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง จะต้องเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคแต่ละคนมีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลยฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ นั้น เห็นว่าการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองในคดีนี้ เป็นการเพิกถอนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสี่ ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ซึ่งมีหลักการว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองแล้ว ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองไปพร้อมกันด้วย จะตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเฉพาะผู้บริหารพรรคการเมืองรายใดรายหนึ่งที่กระทำผิดโดยเฉพาะหาได้ไม่

เห็นว่าหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะกระทำผิดทั้งคณะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งของศาลนี้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าให้ยุบพรรคพลังประชาชน ผู้ถูกร้อง เนื่องจากนายชยุตติยะไพรัช รองหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชนกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคพลังประชาชนและกรรมการบริหารพรรคพลังประชาชน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิดเป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ